

Noen forsiktige ord om Asperger

Jeg husker knapt å ha møtt noen med Asperger som vil kalles noe annet.

TEKST

Børge Holden

PUBLISERT 1. desember 2023

EMNER

autisme

Asperger syndrom

Autismespekterforstyrrelse

I novembernummeret gir Vesle Krey og Caroline O. Nerdal et [Lynkurs i autisme*](#). Det er rettet mot Nasrettin Sönmez og medarbeideres artikkel der de beskriver erfaringer med mestringskurs for personer med Aspergers syndrom.

Krey og Nerdal er skeptiske til betegnelsen asperger. For meg kan det hete hva det vil, men inntil videre er det en diagnose, og jeg husker knapt å ha møtt noen med Asperger som vil kalles noe annet. Overdrives problemet?

At målet med betegnelsen Asperger har vært å gjøre en populasjon til en homogen gruppe, lyder rart, og har i så fall mislyktes: Det er *stor* variasjon i hvordan personer med Asperger, eller aspergere, fungerer. Også at betegnelser på autismedfeltet skal skyldes at Krey, Nerdal og andre, eller «vi», ikke betraktes som mennesker, overrasker. De to forfatterne sikter muligens til *Psychology Today's* intervju med Ole Ivar Løvaas i 1974. I intervjuet mente han at autister ikke var mennesker i psykologisk forstand. Han snakket om svært funksjonshemmede mennesker som blant annet manglet språk og selvskadet. En formulering i det 50 år gamle intervjuet har ikke hatt den betydningen som Krey og Nerdal tillegger det, men gir et historisk innblikk i en viktig side ved autismedfeltet. At Hans Asperger arbeidet innenfor nazisystemet, er kjent. Det problemet løser seg selv når det som i dag kalles Asperger, ikke lenger skal hete Asperger, men inngå i autismespekterforstyrrelse.

Krey og Nerdal har selvfølgelig rett i at det ikke bare skal fokuseres på problemer (uten at jeg kan si at Sönmez og medarbeidere har gjort det), men også på ferdigheter og positive egenskaper. Et eksempel som de gir, er behovet for oversikt og forutsigbarhet. Krey og Nerdal mener at det ikke er unikt for autister, og at personer med en slik tilbøyelighet gjerne også har ressurser i form av blant annet strukturering og god praktisk løsningsevne. Ja, men det reiser også spørsmål om hva autisme er. Mitt inntrykk er at stadig flere har egne oppfatninger om det, og mer eller mindre «diagnostiserer» seg selv eller hverandre (hvis ikke betegnelsen «nevro-» betyr at de har

fått diagnosen etter nevrologisk undersøkelse?). Det må de gjerne, men autisme og beslektede betegnelser er framfor alt psykiatriske diagnoser. Et generelt krav for å sette en diagnose er at tegn og symptomer som diagnosen kan stilles på grunnlag av, medfører betydelige ubehag og funksjonsvansker i sosiale, yrkesmessige og andre aktiviteter. Ressurser taler ikke for en diagnose. Det finnes for eksempel ikke diagnoser for sunn og regelmessig spising, men for det motsatte, og ikke for flytende tale, men for stamming og andre taleproblemer. Hvis en person som har tegn og symptomer på autisme, har ressurser som overskygger tegnene og symptomene, og god livskvalitet, taler det imot at personen skal ha en autismediagnose. En kvinne med Asperger sa til meg at: «Jeg har ikke et romantisk forhold til dette, og ville ha vært uten mine aspergertrekk. Livet har vært et slit.» Praktiske tips for å redusere stress og annet var hun åpen for.

Jeg reagerer også på Krey og Nerdals omtale av brukerforeninger som for en stor del består av representanter for dem som foreningen er til for, à la Autisમેforeningen. Hvis det er noen som trenger medvirkning, samme hvor indirekte man er, må det være personer med autisme, store lærevansker og andre vansker, og med tyngre grader av asperger.

Til slutt: Blant autister, og alle andre, er det enorm variasjon i fungering på utallige dimensjoner. Dikotomien autister–allister kan derfor virke primitiv og unødvendig.

*Tittel i papirutgaven var «Lynkurs i Asperger».

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 60, nummer 12, 2023, side 892

TEKST

Børge Holden, psykologspesialist